

עמדת הפיקוח על הבנקים ביחס לשאלות בית המשפט הנכבד

תאריך חתימה: כ"ה באדר התשפ"א (9 במרץ 2021).

ת"צ 18-09-26581
לפני כבוד השופטת הדס עובדיה

בבית המשפט המחוזי מרכז בלוד

בעניין:

המבקש סמואל (סמי) ברקוביץ, ת"ז 027272749

באמצעות ב"כ עוה"ד גיא רשף ואח'

ממשרד רשף את רשף, עורכי דין

מרחוב קהילת סלוניקי 7 (בית רפק, קומה 3) תל אביב 6951307

טל' 03-6209246 ; פקס' 03-6209247

- נ ג ד -

המשיב

בנק לאומי לישראל בע"מ

ע"י ב"כ ב. לוינבוק ושות', משרד עורכי דין

מדרך מנחם בגין 52 (מגדל סונול) תל אביב 6713701

טל' 03-6368888 ; פקס 03-6368889

ובעניין:

הרגולטור

בנק ישראל – הפיקוח על הבנקים

ע"י ב"כ עו"ד שלמה כהן (מ"ר 55501) מפרקליטות מחוז תל-אביב (אזרחי)

בית קרדון, רחוב מנחם בגין 154 תל-אביב 6492107, ת"ד 33051

טל' 073-3924829 ; פקס' ממוחשב 02-6468005 ו-02-6467863

בהתאם לתקנה 30 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (להלן- **התקנות**), מועד המצאת פרוטוקול הדיון מיום 27.1.2021 לרגולטור, בנק ישראל – הפיקוח על הבנקים (להלן- **הפיקוח על הבנקים**): 28.1.2021. המועד האחרון להגשת עמדת הפיקוח על הבנקים ובמסגרתה תשובות לשאלות בית המשפט הנכבד (בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 27.1.2021): 20.4.2021.

(א) האם גביית עמלה שלא כדין מהווה רישום שגוי לפי הוראת נוהל בנקאי תקין מספר 433?

1. סעיף 2 להוראת נוהל בנקאי תקין 433 מגדיר "רישום שגוי" כך: "**כל פעולה שנרשמה בטעות בחשבונו של הלקוח...**". בהתאם, עמדת הפיקוח על הבנקים היא שגם גביית עמלה שלא כדין, ככל שנרשמה בטעות בחשבון הלקוח, הינה בגדר "רישום שגוי" לפי ההוראה.

2. למען הזהירות יובהר, כי עמדה זו אינה מתייחסת לשאלת היסוד הנפשי של הבנק, אלא לעצם קיומו של רישום שגוי.

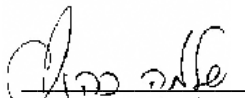
▪ העתק נוהל בנקאי תקין מספר 433, מצ"ב ומסומן **נספח 1**.

(ב) האם הפרקטיקה שלפיה נוהג בנק לאומי בעת שהוא משיב סכומים שנגבו בטעות בחשבון לקוח בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 433, הוא תקין או שמא על הבנק להוסיף, תמיד - להשבה ולתיקון המבוצעים על ידו בהתאם לנוהל בנקאי תקין - גם ריבית והצמדה לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961. זאת, על מנת למנוע התעשרות של הבנק שלא כדין על חשבון הלקוח ופיצוי בגין התנהלותו הרשלנית?

3. הוראת נוהל בנקאי תקין 433 מתייחסת לשני שלבים בתיקון רישום שגוי: בשלב הראשון, נדרש התאגיד הבנקאי לבצע תיקון שיחזיר את המצב לקדמותו, באופן שהרישום כבר לא יהיה שגוי (סעיף 3 להוראה); ובשלב השני, ככל שהלקוח פנה אל התאגיד הבנקאי וטען לנזק כספי שנגרם לו כתוצאה מהרישום השגוי, נדרש התאגיד הבנקאי לפצות אותו על הנזק שנגרם לכאורה באמצעות המנגנון הקבוע בסעיף 4 להוראה.

יובהר, כי מנגנון זה (בסעיף 4 להוראה) שונה מן המנגנון שנקבע בחוק פסיקת ריבית והצמדה, ומשקף, בין היתר, את נטל ההוכחה הנמוך שמוטל על הלקוח על מנת להיות זכאי לפיצוי כאמור.

4. כמו כן, ראו סעיף 6 להוראה, אשר מבהיר כי אין בסעיף 4 להוראה ובמנגנון שנקבע במסגרתו כדי לגרוע מזכותו של הלקוח לקבל תרופה לפי דין אחר, ואין להתנות עם הלקוח ויתור על זכויותיו כנגד תשלום ריבית לפי הוראה זו. במסגרת דינים אלה עשויה להיות תחולה למנגנון הקבוע בחוק פסיקת ריבית והצמדה, אך זה עניין חיצוני להוראה הנדונה.

שלמה כהן, עו"ד

סגן בכיר בפרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)
ב"כ הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן

תוכן עניינים

מס'	שם הנספח	עמ'
1	הוראת נוהל בנקאי תקין 433	5

נספח 1

הוראת נוהל בנקאי תקין 433

עמ' 5

רישום שגוי בחשבון הלקוח

מ ב ו א

1. בהוראה זו מפורטים הנהלים שעל הבנקים לנהוג לפיהם לתיקון רישומים שגויים בחשבון הלקוח, הנובעים מטעותו של הבנק.
אין הוראה זו דנה ברישומים שגויים שנגרמו על ידי צד שלישי, כגון זיכוי חשבון לקוח על ידי מעביד בגין שכר, או חיוב על פי הרשאה שלדעת הגורם המזכה או המחייב נעשו בטעות וכד'.

ה ג ד ר ו ת

2. "רישום שגוי" - כל פעולה שנרשמה בטעות בחשבונו של הלקוח או שנרשמה בסכום שגוי או במועד שגוי - וכל פעולה שבטעות לא נרשמה בחשבונו של הלקוח במועד בו היתה אמורה להירשם;
- "שיעור ריבית לתיקונים" - שיעור ריבית מיוחד שקבע הבנק לצורך נוהל זה, שיהיה זהה לחיובים ולזיכויים כאחד. שיעור זה יפורסם על ידי הבנק בלוח שיעורי ריבית על פקדונות, כאמור בסעיף 14 לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב - 1992.

תיקון רישומים שגויים על ידי הבנק

3. גילה בנק רישום שגוי בחשבון לקוח, יתקן את הרישום השגוי על פי הערך הנכון, וכן יתקן, בערכים מתאימים, את כל רישומי הריבית שנעשו בחשבון עקב הרישום השגוי.

חיוב או זיכוי הלקוח כתוצאה מרישום שגוי

4. (א) אם כתוצאה מהרישום השגוי פעל הלקוח בחשבון בתום לב, או שנמנע מלפעול בחשבונו ולאחר התיקון לפי ערכים כאמור בסעיף 3 לעיל, טען הלקוח ו/או נוכח הבנק לדעת, כי עקב כך נגרם ללקוח נזק כספי, הבנק יחייב או יזכה את חשבונו לגבי הסכומים הרלבנטיים הקשורים לרישום השגוי, בהפרש הנובע משיעור הריבית לתיקונים ושיעור הריבית שבו בוצע החישוב המתוקן.
- (ב) להלן דוגמאות למקרים בהם עלול להיגרם נזק כספי ללקוח כתוצאה מרישום שגוי:
 - (1) החשבון הראה בטעות יתרת זכות והלקוח משך מחשבונו כספים שהיו רשומים בטעות לזכותו;
 - (2) החשבון הראה בטעות יתרת חובה והלקוח הפקיד בחשבונו כספים לכיסוי יתרת חובה זו;

- (3) בטעות לא הראה החשבון יתרת חובה, או שלא הראה את היתרה הנכונה, והלקוח לא הפקיד כספים לכיסוי יתרת החובה שהיתה בפועל בחשבון, כפי שהיה נוהג בדרך כלל, כשהיו בחשבונו יתרות חובה כנ"ל;
- (4) בטעות לא הראה החשבון יתרת זכות, והלקוח לא פעל בחשבון בדרך ובאופן בהם הוא נוהג לפעול בדרך כלל, כאשר יש לו בחשבון יתרת זכות בלתי מנוצלת.

על הבנק לפעול על פי העקרונות של פסקה (א), גם במקרים אחרים של רישום שגוי בחשבון, הכל על פי נסיבות העניין.

הודעה ללקוח

5. (א) גילה בנק רישום שגוי, יודיע ללקוח על הטעות שקרתה ועל תיקונה, כולל ביטולים של חיובים/זיכויים בריבית עקב הרישום השגוי, וכן סכום הריבית לתיקונים ושיעורה.
- (ב) למרות האמור בפסקה (א), רשאי הבנק שלא למסור הודעה ללקוח אם סכום הטעות אינו משמעותי.

תביעות בגין הפסד כספי נוסף

6. מובהר בזה, שאין כוונת הוראה זו לפגוע בזכויותיו של הלקוח או של הבנק לתרופה על פי דין ואין להתנות עם הלקוח ויתור על זכויותיו כנגד תשלום ריבית לפי הוראה זו.

* * *

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
20/2/87	חוזר מקורי		72/16
4/2/91	עדכון		145/16
8/91	שיבוץ בהוראות ניהול בנקאי תקין	1	-----
22/10/93	עדכון	2	1675
12/95	גרסה מחודשת של קובץ ניהול בנקאי תקין	3	-----